

Előfizetési díj.

Videkre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy óra helyben	1 "

Videkről egy hónapra előfizetést nem fogad-
stunk el.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő
napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Belkány-utca szeglet trencsin-vár 7. szám, hová a lap szel-
lemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjazatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott garmond sor vagy annak
tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvez-
ményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Haas-
stein et Vogler. Wien.
Wallfischgasse Nr. 10.

Nyilttérli cikkeik

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazd. napilap

1874. második fél évi folyamára.

„KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy óra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap azétküldésénél előforduló zavar
kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra
előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben pos-
tai utalvánnyal kiadó Stein János könyv-
kereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tisztteletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

Kolozsvártt, július 14. 1874.

— Valóban bűnnek büntetése, midőn a
kormány és pártja tapasztalni képtelen, hogy
a házszabályok hiányosságának okán a tanács-
kozsok csak alig-alig haladnak előbb.

Egy beti általános tárgyalás tengerét át-
usza: azt hihette volna az ember, hogy talán
már ezután gyorsabb lesz a haladás, és ime —
a harmadik cikkelyig jutva, láthatjuk, hogy a
választási törvényjavaslat (pedig csak novella!)
tárgyalása körülbelül 250 nap alatt bevégez-
hetők — ha ugyan a balközép mindvégig meg-
birja tartani mostanig megörzött higgadságát
s nem engedi magát a szélsőbal példája által
tűzbe hozatni.

Mert bizony egy veszedelmes praecedens
áll előtök — s most meglehetősen comicus ol-
vasni a mérsekelt ellenzék lapjainak indigna-
tíójáról, melylyel az ultrák agyon-bezzélése ki-
sérleteit fogadják, visszaemlékezve a multa,
midőn a balközép is ugyanezt tette s kezét
fogott azokkal, kiket most hibáztat. De, hát

legalább most fogadjuk örömmel a megváltoz-
tatott „taktikát” — ha mindjárt nem sok basz-
nát látjuk is, mert Simonyiek, Csanádyék —
mint a tigris, ki egyszer vért szagolt — már
megtanultak a multkor, hogy mire mehetni a
puszta szóval s most azt próbálják, hogy meny-
nyire képesek az egykori szövetséges apostasia-
ja után?

Epen ezért, „bűnnek büntetése”, hogy a
házszabályok revisiója még most is pihen s
így jövőre sem készítik elő utját egy észsze-
rűbb tanácskozási rendnek, mely mind a par-
lament méltóságát megóvjá, mind az ügyek
megvalósulását biztosítsa.

Es pedig nem is csak a választási tör-
vény az, mely ezuttal — e sajnos mulasztás
következtében — oly káros hátrányt szenved.
Mert nemcsak, hogy mind kétesebbé válik en-
nek letárgyalása, valamint a főrendek forumán
leendő áthaladhatása, — hanem egyszersmind
a kormány minden ideje is igénybe levén vé-
ve: alig marad némi kilátás arra, hogy a szün-
idők alatt újabb kormányi előterjesztések ké-
szülhessenek.

Pedig, hogy egyebet ne is említsünk: ott
van a kilenczes bizottságnak a miniszterium-
hoz utasított nagyfontosságú munkálata, mely
egész sorát érinti a belreformoknak, különösen
a takarékoskasság szempontjából, s ha csakugyan
komoly a szándék, hogy állam-szervezetünk
pénzügyileg átalakíttassék, lehetetlen minden
igaz hazáinak a legkomolyabban nem óhajta-
nia, hogy a törvényhozásnak s első sorban a
kormánynak alkalma legyen e nagyon is ter-
hes és sok időt igénybe vevő előmunkálatok
nyugodt és higgadt keresztúlvitelére.

Ily viszonyok közt azonban, midőn még
phisikailag sem áll a kormány annyi idő ren-
delkezésére, hogy bár a folyó ügyek elintézésé-
re fordíthatassák a megkívántató munkát: hogyan
remélhessük, hogy még azon felül nagyobb
méretű előterjesztésekkel elkészülhessen.

Es ennek oka első sorban épen a ház-
szabályok hiányosságában rejlik — melyek le-
hetővé teszik, hogy a ház egy eltörpülő mino-
ritása heteken át huzhassa halasztathassa oly
javaslatok tárgyalását, melyek a végén is tul-
nyomó többséggel szavaztatnak meg.

Ezt a tanulságot legalább is ad oculos
demonstrata a most folyó tárgyalás, melynek
folyamán reméljük erős meggyőződésé érle-
lődik a házszabályok átalakításának szükséges-

sége s ha a minden áron keresztúl viendő vá-
lasztási törvény mellett még ezt is megérjük,
aránylag meg elégednünk lehet s legalább nye-
lét megnyerjük a vesztett fejszének.

Visszapillantás a kolozsvári Fröbel-intézet
első évi működésére.

Hogy a társulás szelleme kevés idő alatt mily
eredményeket képes fölmutatni: annak városunk
közelmúltjában alig van szembevetendő bizonyága,
mint a Fröbel-intézet keletkezése. Egy rövid év le-
forgása alatt, egyes polgároknak — a kormány és a
város által támogatott — áldozatkész buzgalma nyo-
mán mintaszerűen létre jött, a jobbik közvéleményét
meghódította s ma már városunknak egyik legvi-
rágzóbb közintézménye. Mint e becses lapok már jelen-
ték, a mult heten — három nap folytán — tartat-
tak meg a gyermekkertnek, a két elemi osztálynak s
az intézettel kapcsolatos gyermekkertésznő képezé-
nek vizsgálatai, melyek iránt a közönség érdeklődé-
se mind végig nemcsak lankadatlanul, sőt fokozód-
va nyilvánult s egy dissonans hang kivételével, az
elismerés és meglegedés a szó teljes értelmében ál-
talanos volt.

A meglepő szellemi eredményt, melyet a kis-
dedek vidám serege fölmutatott s mely nem egyszer
a jelenlévők szemébe önkénytelenül is örömköny-
nyüket esalt: első sorban az intézeti személynzet lanka-
datlan buzgalmanak s szakképzettségének köszönhet-
jük s bajos volna megmondani, hogy soraiól kié
az érdem orszálya-része? Hadd legyenek hát itt föl-
említve névszerint mindnyájan: Igazgató Szabó End-
re. Nevelőnők a gyermekkertben: Klieber Karolin,
Szabó Róza. Segédnők: Loew Andrásné, Zolnai Juli-
anna. Tanító az elemi iskolában: Szabó Endre, ta-
nitott az I. és II. elemi osztálynak a kézi munkán
kívül minden tantárgyat. Kézimunka tanítónő: Sza-
bó Andrásné. A gyermekkertésznő-képezde tanárai:
Gazsi József, tanította a számtant, rajtot és szép-
írást; Nyárádi Lajos, tanította a tornászatot, a tör-
nacsarnokban; Paal Ferencz, tanította az általános
nevelést és a magyaryelv-tant; Stóger Béla ta-
nitotta az éneket; Szabó Endre, tanította a gyer-
mekkert-ismét, a módszertant és a németnyelv-tant;
Szabó Róza, tanította a kézimunkát; Váradi Károly
tanította a földrajtot és az értelemgyakorlatok
tárgyait.

Intézeti orvos: dr. Nagy József.

Előismerésünk azonban az intézet kormány-
zatát is méltán megilleti. Ennek díszes sora a kö-

„De nekem a legkevesebb sem tetszik,” szölt s
aval hevesen csengetett a szolgáloknak, hogy hozzon
egy pohár vizet és pirított kenyert. „S még szelet.”
veté utánna „Mig itt lesznek jó tűznek kell lenni.”
Miután parancsai teljesítve lőnek, az asztalhoz
gurította széket, velem szembe.
„Hát, ugy tetszik, most nincs foglalkozása.”
„Nincs” mondam, s nem akarán mutatni e
feletti örömet, a perc szeszélyének engedve, foly-
tatam a beszélgetést, habár az, a mit tett, inkább
nehézemre esett, mint hogy kedvemre lett volna.
„Nincs s ezt önnek köszönhetem. Crimsworth egésze-
rűen elcsapott, mivel ön, a mint hallom, egy nyil-
vános gyűlösen beleelegyedett a dologba.”
„Ne beszéljen! s azt mondja? észrevette a mint
a fizikoknak integtettem? né mondja! Mit mondott
barátjáról, Hunsdenről valami hízelgőt?”
„Azt mondta, hogy árdó gazember.”
„On! még ali ha ismer! Olyan félnék, szerény
ember vagyok én, a ki nem rukkolt ki vele egyszer-
re; még csak most kezd velem megismerkedni, de
majd tapasztalni fogja, hogy van egy pár jó, mond-
hatnam kiűző tulajdonságom! A Hunsdeneknek so-
ha sem volt párjuk, ha egy gazember kellett kinyo-
mozni; a jellemetlen, valódi akasztófa virág: termé-
szet szerinti zsákmányok, ki nem stiklik kezeik közül
akárhol találkoznak velők. Az előbb a kőnyeles
szót használta, e szó családunk sajátja; öitöröl-öltö-
ránk alkalmazzák; jó szaglásunk van a visszaélés-
sekhez; már egy mértőldre megérezzük a gazfickókat;
született reformerek, radicalis reformerek vagyunk; s
rám nézve lehetlen volt, hogy Crimsworthsal egy
városban élve, helenként érintkezésbe jöve vele, né-
ha tanuja levén önnel való bánásmódjának (noha,
önnel személyesen semmi közöm; én cs a azt a dur-
va igazságtalanságot látom, melylyel önnek természe-
tes jogait, az egyenlőségre megsértette) — mondom
lehetlen volt, hogy ily helyzetben ne érezsem ma-
gamban fajom anyagát vagy daemonát mozogni.
Engedtem ösztönömnek, opponáltam a zsarnok ellen
s eltörtöm egy lánczot.”

E beszéd igen érdekelt, mert fölvilágosított
Hunsden jelleméről; indokait is megmagyarázta; any-
nyira érdekelt, hogy egészen elleledkezve a válaszlól,
halgatva ütem ott, az agyamba tóduló gondolatok
seregét hányva-veve.
„Ugy-e csak, hálás lehet irántam?” kérdé hír-
telen.
„Az igazat megvallva, hálás is voltam, legalább
majdnem, s azt hittem félig-meddig szerettem is e
perczen; megjegyzése dacára, hogy a mit tett nem
érettem tette. De az emberi természet ellentétes. Nem
tudván darabos kérdésre igenlőleg felelni: minden
halálosági érzelmeket megtagadtam, s utasítottam,
hogy ha jutalmat vár lovagiaságáért, keresse azt
egy jobb világban, mert ebben aligha ráakad. Vi-
szontánul „kifáradt szívű, cüdár aristocrataknak” ne-
vezett, mie én avval vadolám, hogy kivette a ke-
nyeret számból.
„Piszkos egy kenyér volt a magáé, barátoci-
kám, válaszolt Hunsden, „piszkos és egészségtelen!
Zsarnok kezein ment keresztül, mert Crimsworth zsar-
nok, azt én mondom, zsarnok munkái, zsarnok se-
gégei, s egykor zsarnok lesz felesége iránt is.”
„Bolond beszéd! a kenyér, kenyér, a fizetés
fizetés. Én elvesztettem az enyémet, még pedig ön
által.”
„A végén mond valamit, s igazán örvendetesen
vagyok meglepetve, önnek gyakorlati megjegyzése ál-
tal. Azt hittem mostanáig, jelleme vizsgálatából kö-
vetkeztetve, hogy az érzélgős ujongás, melyet vissza-
nyert szabadsága fölött kellett éreznie, legalább egy
darab időre, minden elővigyázatot és okos gondola-
tot kever a fejébe. Most már jobb véleményem van
ön felől, miután látom, hogy tekintettel van a szük-
ségre.”
„Tekintettel vagyok a szükségemre! S lehet-e
másképp? Élnem kell, s hogy élhessek, szükségem
van arra, a mit szükségesegek nevez, s a mit csak
munka által szerezhetek meg. Ismétlem, kivette ke-
zemből a kenyeret.”
(Folytatás következik.)

„KELET” TÁRCZÁJA.

A tanár.

Regény.

írta: Currer Bell.

Eyre Jane, Shirley stb. szerzője.

(Folytatás.)

Hatodik fejezet.

Jó étvágyat hoztam vissza a városba; az el-
felejtett ebéd csábítólag jutott ismét eszembe, s gyors
léptekkel, jó étvágygyal siettem végig a lakásom
ra vezető keskeny utcán. Már setét volt, mikor az
első ajtót kinyitva a házba léptem. Kíváncsi voltam
ég-e tüzem; az est hideg volt s előre remegtem,
hogy kandalómban csak egy csomó holt szemet fo-
gok találni. Kellőm meglepetésemre a tiszta tűz-
helyen jó tűz lógt. Ali vettem ezt észre, mi-
dön más valami ejtett bámulatba; a széket, melyen
rendesen magam szoktam ülni, már más valaki el-
foglalta; egy ember ült rajta, keresztbevetett karok-
kal, lábat végignyújtva a kandalló előtti szőnyegen.
Rovidiótó létemre, nem tudom a tűzfény segedel-
mével, csak egy percznyi vizsgálat kellett, hogy is-
merőmet, mr. Hunsden, ismerjem meg. Termé-
szetesen nem igen örültem látásának, tegnap esti el-
válaszom után, s a mint a tűzhelyhez léptem, be-
lelambáltam a lángba, s szárazon mondtam jó estét!
hangom ép oly kevés szívélyességet áruolt el, mint
a meynyit érzetem; nem tudtam elgondolni: mi
hozhatta hozzám? azt sem értettem: mi indíthatta
őt arra, hogy oly csekélyleg lépjen közém és E-
uárd közé; világos volt, hogy neki köszönhettem na-
gyon kedvemre való elbocsátatásomat, de nem tud-
tam magam rávenni, hogy „Kérdés-kérdő, vagy ki-
váncsiságot áruljak el. Ha jónak találja, hogy ki-

7, orvos 5, lelkész 3, mérnök 3, író 3, vendég-lő 3, művész 2, szakács 1, szőlész 1, a szőlőket nélkülöző árva 3.

E statisztikai adatok minden sallangos frázisnál ékebben szólnak a kétségbe vonhatatlanul tanúsítják, hogy ez intézet — mint némelyek csupa jó indulattal ráfogni akarnak — nem egyik vagy másik u. n. társadalmi osztály, avagy felekezet számára áll fenn, mert minden rang, rend és vallás különbség nélkül fogadta kebelébe a kisdedekeket a szegényebb sorokkal minden díj nélkül. Facta loquatur!

A gyermekkertben és az elemi iskolában az új tanév — az értesítő szerint — szeptember 3-án kezdődik, de egyelőre nem az intézet saját helyiségében, mert az építés addig nem végződhetik be. A gyermekkertésznek képezésében, melynek a múlt évben 11 növendéke volt, a második évi tanfolyam októberben kezdődik. Trefort miniszter úrról, ki az első évi tanfolyamot 1500 forinttal segélyezte, föl se tehetjük, hogy az államsegélyt ez idős czéltól megvonja. Gyermekkertészünkben országoserte a hiány oly érezhető, hogy a helybeli képezde e tekintetben valószínűleg országos szükséglet pótolás fenntartása — más képezdekkel összehasonlítva — az állam részéről nagyon csekély áldozatba kerül.

Szeptemberben meg fog nyitni az elemi iskola 3-ik osztálya is meg az intézetnek — a gyermekkeresztény osztályok is ide számítva — 5-ik osztályát fogja képezni. Ezen osztály tanterve a következők lesznek: Magyar-nyelvtan és fogalmazás, németnyelvtan, fordítási gyakorlatok és fogalmazás; a számtanból a négy alpmivel 1000-ig, a törték, elemek, alakok, hazai földrajz, a természetrajzból az állattan; ének, hangjegyzés, rajz és szépírás; a „Fröbel-féle kézimunkák” magasabb fokán, női kézimunka, tornaszat. A szükséges újabb tantervekről gondoskodva leendő. Föltehetnek ezen osztályba oly tanulók, kik intézetünkben a 2-ik elemi osztályt jó sikerrel végeztek, vagy ha máshol végeztek is, de sikeres felvételi vizsgát tesznek.

A 3-ik osztály megnyitását — a megállapított terv szerint — a jövő évben követni fogja a 4-ik, majd a leány gyermekek számára az 5-ik és 6-ik, úgy, hogy az utolsó osztályból a leányok a felállítandó felső nőtanodába léphessenek közvetlenül.

Ime, ez intézet multja s jövődjé. A most bezárt első iskolai év minden tekintetben kielégítő eredményre bízott zálogul szolgál annak, hogy a remények, melyek ez intézet jövőjéhez mindnyájunk szívében fűződnek, valószínűleg fognak! Adjá Isten!

Erd. cath. status-gyűlés.

(Folytatás és vége.)

Egyik legnagyobb bajunk az a sajátos mód, a hogy némelyek felfogják az a kapcsolatot, a melyben áll az erdélyi püspöki megye autonómiaja a Magyarország összes katolikusai autonómiajával.

A ki csak némileg számot vetett magával és igyekezett tisztán látni a kath. autonómia ügyében, rég tudja, hogy a kath. autonómia életbe lépését Magyarországon nem a kormány, nem is a világi katolicus elem késlelteti. Legkevésbé jogosult az az állítás, hogy a protestáns felekezetek akadályoztatják létrejöttét. Hiszen feltéve, hogy volna valami érdekük benne: honnan vennék a hatalmat, hogy a sokkal számosabb és hatalmasabb katolikusokat akadályoztathassák a magok házi ügyei rendezésében, ha a katolikusok e rendezést teljes egyetértéssel és komolyan akarnák? Vagy tán az az akadály, hogy egy néhány alapítvány jogi természetű kérdésebe hozták? Hiszen perrel megtámadni lehet mindent; a jó hiszemű birtokos bizik a törvény védelmében, nem hagyja a magát, nem kívánja a másét. De soha se lehet józan gazdáról felténni, hogy egész birtokának miveléssel felhagyjon azért, mivel egy avagy másik birtokrészhöz való tulajdonjogát valakinek tetszett kétségbe vonni és a legfontosabb képződés az, hogy ily elhanyagolással saját ügyének erkölcsileg rá szoríthatja a hivatott bíróságot, hogy a peres kérdést felültelesen vagy részrehajlóan döntse el. Nekünk, katolikusoknak, nincs szükségünk rá, hogy valami olyat kívánjunk elcsajátítani, a mi nem a miénk. Hadd folyjon le a vizsgálat arra nézve, a minek tekintetében hiszik kétségbe vonhatni teljes és igazságos tulajdonjogukat. Megvéd minzt a törvény a mi igazunkban; ha pedig valamely kérdésen csakugyan nem találva igazunk lenni, saját lelkismeretünk sem engedheti meg, hogy az igazság győzelmét magunkra nézve sérelmek tekintsük. Csak az az egy kétségelt, hogy egyes alapítványok megtámadása nem lehet akadály a autonómiánk létrejöttének.

Mi tehát az akadály? Mi magunk; a köztünk fenforgó meghasonlás. Azt vitatjuk, hogy a kormány nem akarja nekünk kiadni a mi vagyonunkat. Pedig a kormánynak semmi érdeke sincs abban, hogy ki ne adja azt, a mit ő úgy se tekint magának, a miből ő semmit se kíván elcsajátítani, vagy idegen célokra fordítani. A mely perczen mi magunk egyetértve és testületileg szervezkedve fogunk a kormánnyal szemben állani, azt hiszik magának a kormánynak less érdekében felmenteni magát az idegen vagyon kezelésének terhe alól.

De a kormány, a ki eddigelé a vagyonok kezelésében hatalmas képviselője volt a világi elemnek, nem egyeztetik meg az autonómia oly szervezetébe, a mely a világi elemet csaknem merőben kizárja a döntő befolyásból. Itt van az oka a késelemnek, itt az akadály, a mely miatt nem jöhet létre az autonómia.

Kétséget nem szenved, hogy ha szervezkedni fog a magyar katolika egyház mint autonóm testület, az erdélyi püspökség nem fog magának követelhetni valami külön kiváltságokat. Am ebből nem az következik, hogy nekünk erdélyieknek fel kell adnunk valamit azokból a jogokból, a melyeket az erdélyi katolikusok az országos törvények értelmében régi idők óta fogva tényleg gyakoroltunk: hanem ellenkezőleg az, hogy az összes szervezetnek legalább is oly szabadelvűnek kell lenni a világi elemre nézve, a milyen volt az erdélyi püspökség szervezete már ezelőtt is.

Hiába ment tehát bele a statusgyűlés abba az alkotmányos szempontból semmiképp sem igazolható eljárásba, hogy a felelős kormány valódi vagy képzeletigazságtalanúsága ellen a királyi hatalommal keres orvoslást. Ezzel csak tetézzük a zavart. A kik ezt indítványozták és csaknem erőszakosan kivitték, bátran kimondjuk, szándékosan vagy öntudatlanul, csak a hierarchia mindenhatóságának tesznek szolgálatot; az autonómia ügyének bizonyosan nem. Az pedig bizonyosan nagy hiba, hogy sérelmének orvoslásáért nem folyamodunk a törvény értelmében illetékes fórumhoz, hanem azt, a mit jogos igazunknak tartunk, inkább a király kezéből akarjuk nyerni, a ki alkotmányos országban csak kegyelmet oszthat, és nem annál a fórumnál, a mely a törvény alapján és nevében igazságot szolgáltatván, eldöntésével biztosított volna igazunkba örök időkre; holott a mit a kegyelem adott, azt akár mikor és akár hányszor újra lehet kérdésé tenni. És ki biztosít arról, hogy nem ártat-e be valamikor oly fordulata a körülményeknek, a melynek következtében ez eljárás éle ellenünk fordulhat? Kevés bizalmat tanust a maga ügye igaz volta iránt az, a ki a kegyelemtől kéri azt, a mit jogosan követelhet.

Nem megyünk belé az uttal annak a további fejtegetésébe, hogy a jelen ülésen a püspök magatartása mennyiben adhatott okot a világi elemnek elégtelenségre és panasza. Kétségteletlenül nem ártott volna, ha a világiak némely szószólója, a nélkül, hogy lényegében feladott volna valamit, előadása módjában kissé simább lett volna. Híjába! A püspök, mint olyan, nem szokhatja meg és nem is fogja megszokni a parlamentarista formákat oly tanácskozásban, a melyben ő elnököl. A pap itt ugyanazon mérték alá esik, a mely alá a katona. Ő parancsolni szokott. A püspök egyházi méltósága nekünk mint hivének kötelességünké teszi. Töle sokmindent eltérni, a mit egy világi előtől tőlünk nem volna szabad. Még azt is, ha ünnepélyesen kinyilatkoztatja, hogy a saját elnöksége alatt tartott ülés határozatait, a melyeket ő az elnöki székben enunciólt, a melyek ez enunciója szerint jegyzőkönyvre mentek, a mely jegyzőkönyvet ő saját aláírásával hitelesített: hogy e határozatok ő nem kötelezik. Hiszen ez is csak egy olyan elméleti „non possumus”, a melyet a gyakorlati élet minden lépten nyomon megczáfol, ha komolyabban vennék is, mint a hogy venni kell. De éppen azért, mivel ez úgy van, kötelességünknek tartjuk még elmondani, a mi a szívünkön fekszik.

Szépítés nélkül kimondva: az egyházi és világi elem meg nem egyeztetésének egyetlen alap oka a bizalmatlanság. A világi elem nem bizik a hierarchiában, és ez kamatosztól fizeti vissza a kölcsönt. Ha kérdezzük, mi e kölcsönös bizalmatlanság oka, legottan feltűnik, hogy a két fél mindenikénél más. A hierarchia a világi elemről félti az iskolát, de ez csak másodrendű aggodalom; mert tudja jól, hogy a hittan tanítása mégis csak megmarad a kezében, és ez bőven elég tér arra, hogy a maga erkölcsi befolyását a hívek kedélyeire, főleg pedig a nőkre megingathatatlanul fentartsa és biztosítsa. A mit komolyabban és főleg félt, az az egyházi fegyelem. Hová lesz ez, úgy mondják, ha világiak választják a lelkészeket, ha világiak befolyása emelheti fel a papot egymásután a hierarchiai méltóságok mind magasabb fokaira a püspökségig? A mely pap nem függ egész létezésével egyházi főnöke bon plaisir-jától, nem fogja-e könnyen felmondani még a szükséges engedelmességet is? Nem fog-e lábra kapni az egyházon belül a népkégyekeresés, az erkölcsi függés e legmegalázóbb neme, a melyet az egyház szerencsés szervezete eddigelé oly sikeresen tudott távol tartani? A hierarchia bizalmatlansága tehát tisztán egyházi indokokból foly. A világiaknak ellenben kutyfje tisztán politikai és polgári. Feltétlen bódolat a tényleges hatalom iránt, ha bitorlott, ha zsarnoki is; törekvés arra, hogy a világi anyagi érdekeket az egyháziaknak alárendelje, és erkölcsi hatalmát politikai hatalommal tetézzé; törekvés arra, hogy a népet tudatlanságban és szegénységben tartsa; ezek azok a szemrehányások, a melyeket a hierarchiának tesznek, azok az irányzatok, a melyek ellensúlyozására kívánják főleg érvényesíteni a világiak a magok döntő befolyását. A nagy baj az, hogy mind a két félnek igaza is van, és nincs is. A világi katolikusnak nem lehet érdeke abban, hogy egyháza erős állásának alapját megingassa.

Ha érezté is olykor nyomását a clerus súlyának, máskor meg jól esett e súlyt a maga érdekében a mérlegbe vehetni, és sokszor szolgáltatt az egyház sérthetetlen védbástyája neki is menhelyet. A hierarchia hódol a tényleges hatalomnak, hódolni fog tehát ott is, a hol e tényleges hatalom egy szabadelvű nemzet többségének kezében van; politikai hatalma a clerusnak legerősebben áll ott, a hol e politikai hatalom tulajdonképp saját hívei birtokában van; a tudatlanságot és szellemi sötétséget pedig a clerus soha se kívánta nagyobb mértékben, mint általában a kor uralkodó szellemé. Végre is meg kellene gondolni mind a két félnek, hogy csáljuk egy,

hogy érdekeik azonosok; a hierarchiának el kellene ismernie, hogy ha ecclesia diocesis nincsen, az ecclesia docens is megszűnt létezni. Az ellentét, a pap és a világi közt, éppen oly mesterszerűen van csinálva, mint az, a melyet katona és civile közt észlelünk. A papok éppen úgy mint a katonák a nemzet édes fia, édes testvérei a más pályán haladó polgároknak, a kiknek kiváló és kitűnő állása csak több kötelességet ró rájuk. Ha ezt felfogva őszintén kibékülnek, az indokolatlan bizalmatlanságot örökre eltemetik, és a közszólalás elérésére testvériesen keznek fognak, akkor egy egészen más neme a vételkedésnek fog eléllani köztünk. Nem lesz többé az a kérdés, hogy a püspök mit és mennyit ruházson át a maga jogaiból a világiaknak; hanem ha ismét elő fog állani a püspök azzal a hosszú lajstromával az áldozatoknak, a melyekben ő, világos megczáfolásával a szóval kimondott „non possumus”-nak, püspöki jövedelmének oly tetemes részét oda adta iskoláinknak: a világiak nem fognak e keserű szemrehányásra tehetetlen „éljen”-nel felelni, hanem meg fogják torolni a püspök e hatalmaskodó önkényét egy még hosszabb lajstromával azoknak az adakozásoknak és alapítványoknak, a melyeket ők tettek ugyanez iskoláink számára. Ekkor, a mikor a lesz köztünk a certamen: „uter bene faciendo superet alterum” — lesz valóság és áldás a katolikus autonómiánk, és status gyűléseink örömmünnepekké fognak válni!

A kolozsvári orsz. dalárünnepély megállapított sorrendje.

A kolozsvári orsz. dal- és zenéünnepély, kezdetét veszi 1874. aug. hó 27-én és tart beszárolag aug. 31-ig következő sorrenddel:

Első nap.

(aug. 27-én) Csütörtökön.

Az ünnepélyre jelentkezett és megjelenő dalegyletek összes tagjainak, a fővárosok s más városok, műintézetek küldötteinek, az orsz. m. dalárügye stílet közp. ig. választmányának, a közreműködő művészek és díszvendégek, a meghívott fővárosi és vidéki sajtó, irodalom s művészet díszvendégeinek megérkezése, a kolozsvári ünnepély-rendező nagy bizottság általi fogadása és elszállásolása.

A reggel és délig érkező dalegyletek s vendégek a kolozsvári indóházánál az elszállásoló bizottság tagjai által fogadtatnak, kik ugyanott az illető egyletek lobogóinak elhelyezését is eszközlik s a podgyások átvételéről s a vendégek elszállásolásáról gondoskodnak.

Délután 1/3 órákor a reggel és délig érkezett dalegyletek a pályaudvarban lobogóik alatt sorakozva várják a 3 órákor a pesti vonattal érkező dalegyletek, művészek és díszvendégeket, kik szintén a kolozsvári rendezőbizottság által a fentebbi módon fogadtatnak. Ezután az összes dalegyletek betűrendben szállok alá sorakoznak s a kolozsvári dalegyletek vezetése mellett a városahz előtti térre vonulnak, hol félkörben állva a városi hatóság, a rendező bizottság s a kolozsvári dalegyletek által üdvözlötten, lobogóik elhelyezése után, a szállásolási bizottság tagjai által felmutatott szállásjegyeik szerint illető szálláshelyeikre vezetettnek.

Esti 7 órákor az összes dalárok és meghatalmazott képviselőik a városi redoute-termében gyűlekeznek, hol az ünnepély díszelőke s az orsz. m. dalárügyesület elnöke által fogadtatnak. Ennek végeztével rövid értekezlet tartatik a másnapi dalárverseny-bírák megválasztási módjzata felett, mire a másnapi sorrend kihirdetése következik.

Este nyolcz órákor díszelőadás a nyári szinkörben a színházi igazgatóság által rendezve s 9 órától kezdve ismerkedési estély s általános találkozás a városligeti lövölde és arénai helyiségekben.

Második nap.

(aug. 28-án) Pénteken.

Reggeli 9 órákor az összes dalegyleti tagok illető egyleti jelvényeikkel ellátva az unitárius templomba gyűlnek össze, hol az aug. 30-án (vasárnap) tartandó dalcsarnoki díszelőadás műsorába felvett karok öszpróbjája fog tartatni Erkel Ferenc orsz. dalárkarnagy vezénylete mellett. Ennek végeztével ugyanott az orsz. dalárügyesület elnöksége értekezletet tart, melynek tárgyait a dalcsarnokba való kivonulás sorrendjének kijelölése, a dalárverseny-bíráknak az egyletek által meghatározott módozat szerint megválasztása s végre a versenyző dalegyletek sorrendjének sorbuzása általi meghatározása képezendi.

Ez öszpróbjában, zártkörű természeténél fogva, csak is az egyletek működés s képviselő tagjai részét. Az ünnepélyre meghívott művészek, írók, valamint a rendező bizottság által kijelölt városi díszvendégek, csak is e czélra kiadandó külön meghívók előmutatása mellett vehetnek részt, melyeknek meghatározott számú kiosztásáról az ünnepély-rendező bizottság művészeti szaktanácsa gondoskodik.

Délután díszelőadás a lövöldében.

Este 1/8 órákor, a nemzeti színházban, vagy esetleg a nyári szinkörben dalárverseny az orsz. dalárügyesületnek e czélra jelentkeztett tagesyleti közt, általuk szabadon választható műdarabokkal. A versenydíjakat első sorban a kolozsvári hölgyek által kitűzött domborművű értékes ezüstserleg s a kolozsvári rendező biz. által e czélra felajánlott többféle emléki versenydíj: u. n. ezüst csokroszoru, ezüst karnagyi palca és Kolozsvár város történelme díszkiadása.

A nem versenyző dalegyletek működő tagjainak számára e versenylőadás alkalmával díjmentes helyek tartatnak fel s az erre szolgáló bementi jegyeket a megbíró utijegyeik előmutatása mellett az öszpróba után a helyszínen vehetik át, a művészeti osztály megbízottjától.

Harmadik nap.

(aug. 29-én) Szombaton.

Reggeli 9 órákor a városi redout nagy termében orsz. dalárügyesületi közgyűlés az egyetlet alapszabályai nyomán meghatározott módozat és sorrend szerint.

Délután díszelőadás a lövöldében.

Esti 1/8 órákor ünnepélyi nagy díszhangverseny a nemzeti színházban vagy a nyári szinkörben, fővárosi elsőrendű művészek és művésznők és a helybeli dalegyletek szíves közreműködése mellett.

Negyedik nap.

(aug. 30-án) Vasárnap.

Reggel 8 órákor a főtérén a kolozsvári dalkör lobogóinak ünnepélyes fölavatása az összes dalegyletek és díszvendégek jelenlétében, mely alkalommal az összes dalegyletek a szótetot éneklék.

Délután 1/4 órákor, az összes dalegyletek egyetemes tagjainak gyűlekezete a városahz udvarán s pontban 1/4 órákor díszkirakolás a városligeti lövölde helyiségében emelt dalcsarnokba kibontott zászlók s ünnepi zene mellett. 1/2 órákor dalcsarnoki nagy öszelőadás Erkel Ferenc vezénylete mellett s a meghatározott másorral.

6 órákor népnépzés a városligetben. 8 órákor ugyanott nagy tűzijáték s végül 9 órákor ünnepélyes táncszívalom a lövölde és arena földszítt s ünnepélyesen kivilágított helyiségekben.

Ötödik nap.

(aug. 31-én) Hétfőn.

Reggel 9 órákor a városi redoute termében folytatódos dalárügyesületi közgyűlés s annak végeztével a versenybírák ítéletének kihirdetése és a versenydíjak ünnepélyes kiosztása.

Déli 12 órákor kivonulás a vaspályához és elutazás és esetleg a keleti vasutársaság által rendezendő kújutazásban Kolozsvártól Brassóig való részvétel.

As orsz. dalárünnepély rendező bizottsága.

A kolozsvári „Hilária” fölívása a szász dalegyletekhez.

Egy korábbi cikkünkben már bangsulyoztuk azt, hogy az erdélyi szász dalegyletek a kolozsvári országos dalárünnepély iránt semmi rokonszenvet nem mutatnak. Mig a magyar dalárügyesület nagy része már hónapok előtt bejelentette magát s Erdély magyar dalegyletei mind csatlakoztak az ünnepélyhez, — a szász dalárdák közül még addig egy sem közeledett. Emittett cikkünkben kuttatuk a valódi okot s meg is találtuk azt. A szász dalárdák passiv magatartása nem közönyön alapul, hanem antipathián, mely ismét a politikai eseményekre vezethető vissza. Ezt mi akkor kimondtuk s hogy nem tapogattunk helytelenül, azt maguk a szász dalegyletek bizonyítják. A szász dalegyleteknek cikkünk megjelenése óta elég alkalmuk lett volna nézetünket megczáfolni, — nem tették s ép azért nem tették, mert találva érezték magukat. A hallgatás néha hangosabban beszél, mint a legharsányabb dictio. Qui tacet, consentire videtur.

Most a kolozsvári „Hilária” dalegylet állt ki a síkra, hogy a szász dalárdákat megkísértse csatlakozásra bírni. Kaptunk egy fölívást a „Hilária”-tól, mely a napokban küldet el a szász dalárdákhoz s melyre a válasz még nem adatott meg. E fölívás a legszebb hangon van írva. Hangsúlyoztatik benne a művészet közös czélja, mely pártzempontokat nem ismer s kimutatattik, hogy a kolozsvári dalárünnepély programja kizár minden politikai tendenciát, tisztán a művészet ügyét karolván fel s arra törekedvén, hogy társadalmunk különböző elemeit egyesítse.

E fölívás az által nyer különös fontosságot, hogy kolozsvári dalárda intézi a szászokhoz.

E kö.ümény magában elegendő meggyőzni a szászokat arról, miszerint a kolozsvári dalárünnepély csakugyan a Hilária által körülírt pontokhoz tartja magát s háttérben semmiféle politikai demonstratio nem rejlik.

Fölöttébb örülünk, hogy e lépést éppen a „Hilária” tette meg. Ha más dalárdától eredt volna e mozgalom, talán bizalmatlanságot gerjeszt a szászoknál s miniat amugy is circumspectusok, talán úgy ítélik meg azt, mint dupirozásukra higondolt cselvetést. A nevezett dalárda fölívásánál e gyanu magától elesik.

A Hilária fölívását most már nem lehet agyon hallgatni. Ez a szászokatok vetlenül arra kényszeríti, hogy hallgatásuknak megtörve, vagy csatlakozzanak a dalárünnepélyhez, vagy kimondják az igazat, — kimondják azt, hogy ők a magyar elemmel még társadalmilag sem akarnak érintkezni. Mindkettőből elég okulást serezhettek.

Ha az első eset következne be, nem haboznánk kimondani, hogy a szászok igen is gyanakvók a magyar törekvések iránt s német commentárra van szükségük, hogy a közeledésre rábírhatók legyenek. Különben pedig őszintén örülünk a esatlakozásnak s úgy tekintendők azt, mint egy szomorú félreértés czáfolatát, mint a szász agitátoroknak adott hatalmas demontik.

A második esetben világosan állana előtűnk, hogy a múlt esak nehéz szívvel ismerünk el még e tény után is; világosan állana előtűnk az, hogy a szászok elfoglaltsága már több elfoglaltságnál: — elenéségek indulat, mely az antipathie mélyében gyökerezik, valóságos gyűlölet, mely haraggal utasít vissza magától mindent, a mi magyar; gyűlölet, vak szenvedély, mely engesztelést sem akar.

A szászok ezzel befejeznék azt az úrt, mely köztük és köztünk vonzott; a legutolsó bizonyosságot is megadnák arra nézve, hogy a magyar államnak igazán elenéségei, kik a mi szeretetteljes közeledésünkre rideg visszavonulással, válasznak a még az alkalmat is kérdik, hogy kölcsönösen tisztába jöjünk egymással, hogy a politika terén nálunk kapott sérelmeket társadalmilag enyhíthessük.

Ha ez az eset talál bekövetkezni, akkor a szászok maguk vontak oly választalat, mely valamikor (talán hamarabb, mint sejtünk) végzetessé válhat rájuk nézve. Mi el lehetünk a szászok nélkül, de ők nagyon könnyen ránt szorulhatnak a kérdés: vajjon a szükség pillanatában nem-e fogják bánni azt, hogy visszautasították a barátságosan feljűnk nyújtott kezét. Higgyék el a szászok, hogy a választal nem fogja őket nagyobbá tenni, mint a minők a többre mennének (nem is beszélve arról, hogy szebb volna tőlük) ha a magyar nemzettel őszintén csatlakozva, válllvetve haladnának azzal a nemesebb czélók felé. Es uton jeletoősséget nyernének a magyar államban; a másikon oda fognának s oda fognak jutni, hogy mindeknek joga lesz ugy tekinteni rájuk, mint ide vetődött hányivetett népfractionra, mely nem csak haladni nem bír, de arra sem képes, hogy befogadjával szemben a haládatosságot gyakorolja.

Különbén még nem késő a javulás útjára térni. A Hilária fölbivására még nem adatott meg a válasz. Talán meggondolják magukat s belátják, hogy álláspontjuk helytelen volt, — hogy a kolozsvári dalár-ünnepegy nem politikai demonstráció színhelye lesz, hanem inkább egy közös versenytér, hol a magyar műtőrekréve szívesen üdvözl mindazokat, kik a pálmáért versenyezni kívánnak. Ohajjuk, hogy ez a ne a másik következzék be, — ne a másik, mely szomoruan cáfolná meg ama hittűket, miszerint a szász agitáció csak egy pár könnyelmű igazgató számdekába nem magában a szász népben gyökerezdik.

L. L.

BELFÖLD.

Deés, 1874. július 8.

(Vége.)

Némely községi ügyek második foku ellátása után, a korházi bizottságnak a korházi kölcsöntőke kamatokat felemelése iránti előterjesztése folytán a kamatláb 10%-ban állapított meg.

Két napi higgadt tanácskozás után főispán ur ó méltósága a gyűlést eloszlatta.

Szinte feledém, hogy a gyűlés első napján a bizottsági tagok főispán ur ó méltósága vendégszerető asztalához meghiva voltak, az ebéd kedélyes pohárvázolások között feszületen folyt le, s csak 4 óra után ért véget, miután a tagok egyrésze a gyűlés tovább folytatására a megyeház termébe szöttek.

Együttal megemlítendőnek tartom, hogy műkedvelőink a dési ev. ref. templom kőfala felépi-se költségei fedezésére mult hó 29-én szini előadást rendeztek. „A mama” című 100 arany pályadij nyertes vigjátékot adták elő. Az előadásból 80 frt 60 kr jött be, melyből leutttetván a 34 frt 35 krnyi költség, miután a tiszta jövedelem a társulat alapszabályai 2-ik § a értelmében fele részben a társulat alaptőkéjéhez csatolandó, a kitűzött jólékony célra 23 frt 12½ kr esett, mely összeg illető helyre beszoigáltatva lett, és pedig miután a társulat fizetése augja közelebből, községi jegyzővé lett bavalasztása a folytatón Győreire távozott, a darabot aztk séghől a rendezőnek kellett elszűnia, ki is a házszabályok 45. § szerént kiadásba vezetett 5 frt augó illetéket kizárólag a templom körfal költségei fedezésére ajánlotta fel.

Az előadás, nőha arra műkedvelőink 7 nap alatt készűtek el, a jóllehet a ritagok közül azok játsztak, kik fellépéseikkal nőkábban szerencsétlenek, igen jól sikerűlt. b. Pólniczó ó nagysága Magorinét egész otthoniasággal személyesíté, Brassai Klári, Cziliben kitűnő volt, eddig hiányzott bátorságát megkapta, s igen rosszul tenné ha minél gyakrabban és legkivált ily általtt szerepkörben fel nem lépne.

Medgyesi Gizella k. a. Ezti szerepét teljes megelégedésünkre játszta, Bóth Borcsa k. a. első fellépéte reményekre jogosít, s alkalmilag midőn nagyobb szerepekben látni szerencsések leszűnk, engedje bővebben dicősrhetűnk, ezuttal fogadják közső-netűnk szives közreműködéséért, mert nem a szerep terjedelme, mely a k. a. szellemi tehetségeihez képest csekély volt, hanem a jó akarat melyet annak elfogadása által tanusított igen lekötölezett. Vajha példáját többen követnék, s e nemese időtöltéstől vissza ne vonulnának.

Köszönetet kell végűl mondanunk Róth Pálné ó nagyságának, ki nem kimélt fáradságot, s az összes próbák folyama alatt a társulat jelenlétével szerencseltette a nőtágotat utasította, ugy Mikó Miklósné választmányi tag ó nagyságának, ki a mellett, hogy a próbákat szorgalmasan látogatta s a műszereplőket magán tanításban részesítette, győzőrű toiletjét azak rendelkezésére bocsátotta.

A férfi szereplőkről részletesen nem szűlűnk, Eisenlohr Ulrich, Nagy Lajos, Brassai Mikló, Kolozsvári Mikló, Rác Lajos, és Fenyő György urak mind vateránok s helyeiket derakasan megálltták, egyedűl b. Pólnicz Lajos urhoz intőzűnk kérésűnk, nehogy ezzel vendégszerepléseit befejezze, lépjen műkedvelőink sorába, s legyen a társulatnak ne csak vendége, hanem annak rendes és buzgó tagja is.

r. l.

A „KELET” magán-távirata.

Feladott Budapestén július 14. 10 ó. 15 p. d. e.
Érkezett, július 14. 10 ó. 35 p. d. e.

Tegnap délelőtt Kissingenben Cullman fiatal asztaloslegény Bismarck hercegre lőtt s jobb kezét veszélytelenűl megsebzé; a bűnös elfogatott.

TANÜGY.

M.-Vásárhely, júl. 10 1874.

Tisztelt szerkesztő ur!

A „Kelet” 151- és 152. számaiban ellenűnk valamely magán ismeretlennek tartani szerető új madár kelepele közelebből oly stentori hangon; mely nem maradhat egy pár reflexio nélkül a mi részűnk-ről sem.

A mi magat az ismeretlen madarat illeti, erre csak annyit jegyzűnk meg, hogy a csergő szarkát, ha nem is látja az ember; hangjáról mégis mindig biztosan felismeri, hogy biz az csak szarka és nem fűlemlé.

Hogy pedig felettűk tett kritikai bírálat alá nevét nem írta s ismeretlennek kívánt maradni; azon egy cseppet sem csodálkozunk; mert bizony egy ilyen kritikai bírálatnak rőtelhetette is nevét alá írni egy oly egyén, kit eddigelő névleg másként ismertűnk el mi is, mint a minőknek most kritikai írodai terméke után maga-magát az olvasó közönség előtt bemutatta.

Nagyon sajnáljuk, hogy az illető urnál ilyen reflexiot kellene mondanunk. De hogy ha már csakugyan kritikusnak szegődött be; akkor legalább annyit mi is méltán megvárhatunk vala tőle, hogy a tények kritikai bírálatáról ne csapjon át a legundokabb személyeskedésre, annyival is inkább, mivel ezzel csak eddig jó hírnevének lesz legnagyobb ártalmára. A nagy olvasó közönségtől soha nem követelhetűk tisztelt ur azt, hogy a mit elibe tálalunk elhídjé s szellemi termékeinket még bírálat alá jvenni se merje: de sőt az ellenkezőre kell számítanunk mindig a hogy ha olyas valamit adunk az olvasó közönség elibe, s miben mi magunk magunkat elitélűk; a verességet önmagunknak köszönhetűk.

En azonban ez alkalommal nem szándékozom stentori czikkét rendenként czáfolgatni, sem az iskolai székét — Grauber Mihályt és Kerekes Sámuel mentegetni, azzal tartván, hogy mindenki feleljen meg magásér; hanem velem szemben tett kritikájára nézve bátor vagyok arra kérni a tisztelt urat, hogy engem ne dicőrgessen soha addig, míg én nem kérem reá. Minthogy pedig én elfoglalt állásomon eddigelő dicősréte nélkül is pontosan tisztességesen megtudtam állani; azt hiszem ilyen féle kérdés végett soha sem kell tollát tintába mártani. S hogy ha kérdés nélkül is még egyszer ezt tenné; kijelentem hogy fogadatlan prókátorságba elegyedett.

A mi pedig a német nyelvre tett bírálatát illeti, erre nézve bátorodom a „vicem pro vice — reddo tibi bone vicine” elvével felelni. Bizony tisztelt ur, őnhöz hasonlólag én is megfélelem volna, hogy vizsgái alkalmával felmenjek az auditoriumba s meghallgassam vagy egy „secundába” ponált tanítványt. Azután pedig komoly léptekkel haza menjek asztalomhoz üljek, tollat ragadjak ujjaim közé, és stentori hangon azt kiáltam őnről egy gyermek felelete után „ugy látzok, maga a tanár sem bírja teljesen tárgyat s ajánlom ezen tárgyat egy szűletett tudós kezébe tenni, mert nagyobb haszon lesz a növendékekre nézve!”

Látja tisztelt ur, én ezt nem tettem őnnel szemben, mint ön tette velem szemben. Pedig ha visszatekintűnk csak a közel múltba; őnek magának kell beismernie, miszerint ön épen olyan szakmán kezdé meg tanári működését, mely őnnök soha szakmája nem volt. S mégis látja én nem vonom kétség alá az ön működésének lehető sikerűs eredményét. Sőt felteszem minden hivatásának élő tanfűrtűrű, hogy a mit egyszer szakmájával elvállalt; azt nem engedi markába szakadni, hanem arra tör laukadást nem ismerő kitartással, hogy szakmájába a kellő otthoniaságot megszerezze. Sokan vannak az életben uram olyanok, kik nem azon a szakmán foglalhattak állást, melyre ifju koruk nagyobb részét szentelték volt; de azért tisztességesen megállták helyűket. Nem jó tehát az embernek más háza elibe kapargatni; mielőtt a magát tisztára nem separta. Ezt pedig a tudományok nagy tárházában csak elismert és bemutatott eredményekkel lehet megtenni. Őnhöz van reményűnk a jövőben, de hogy eddigelő mutatott volna be oly végtelen eredményeket, melyek őnt már arra jogosítsák, hogy egy meglehető virágzásnak indult intézet és tanárai felett mondjon „pereatot”; arról engedje meg még kétkedűnk.

Most ez alkalommal nevét is elhallgatom. Hanem azt ügyelmébe ajánlom, hogy máskor ha kritikai munkát fog írni; maradjon a tárgyilagosságnál. Ha pedig épen személyeskedni való kedve lesz; válassza el az egyént a compániától! Maradván a régi

Nagy Lajos,
p. i. tanára.*

NAPI HIREK.

Kolozsvár, július 14. 1874.

— A városi képviselő bizottság tegnapi ülésén összesen 9 egész bizottsági tag tanácskozott, illetőleg döntött a szőnyegen forgó fontos ügyek fölött. Valóban a mi uj bizottságunkra nagyobb hatást gyakorol a meleg, mint a városi közűgy s ez figyelemben sem részesűl, ha amaz kényelmesebbé teszi az otthon maradást. A tegnapi gyűlés tárgyai pedig valóban megérdemelték volna az érdeklődést; több apró ügy után a járdá ügye került tárgyalás alá s minthogy az előírányzott 12 ezer frt, e célra már felmerűlt, a bevégzésre szükséges pár ezer frt áttétele elhatározottat, majd városunk összes árva ügyéről tételt jelentés; a gondosan készített nagy fontosságú jelentésből kiemelűk, hogy városunknak összesen van 2 ezer 631 árva; az árvi pénztárban 250 árvának vagyona 168 ezer frtra rug, a városi árvaoknak pedig mintegy harmada még maig sincs bejelentve az árvaszékhez. A jelentés kapcsában a bizottság több határozatot hozott az árvaügy kezelése hiányainak elenyésztetésére. E hiányok között legnagyobbak néhány évi számadásátvizsgálattal volt, okmányainak hiánya, mivel azok a törvényszéknél vannak elhelyezve s másolatokat eddig nem lehetett nyerni. — Végűl a tanács a városi pénztárvizsgálatról tett jelentést, belefoglalva az adó pénztár állását is miből csupán azon sajnós körűlményt emelűk ki, hogy a mult fűlévről 82 464 frt. adóhátralék mutatkozok.

— A kolozsvári m. kir. állami tanító képezdében a kövizsgálátok e hó 18-tól 28-ig fognak megtartatni. A mint a bekűldött értesítésből látűk, az 187½-ik tanévben a 3 osztályban összesen 69 növendék volt; a gyakorló iskolában pedig 36. — A tornaszatol a növendékek a torna-vivodában, a vegytant, mezei gazdaságot és kertészetet a Kolozsmonostori állami gazdasági tanintézetben tanulttak. A tanító képezdében felvétetik minden oly éptestű növendék, a ki 15-ik évét már meghaladta, s az anyanyelv, számvetés, földrajz és történelemben legalább annyi jártassággal bír, a mennyit a gymnasium, reál vagy polgári iskola négy alsó osztályában tanítanak. A jövő iskolai év október 1-én kezdődik.

— A kolozsvári orsz. dalárűnnepegyben való részvétűket eddigelő 24 dalegylet jelentette be 561 taggal.

— A „Hilária” dalegylet — mint a „Zenészi Lapok” írják — Kolozsvárnak oly kitűnő műtestűlete mely bármely nagy város hasonló műtestűletével is bátran kiállja a versenyt. Működő tagjai mind képzett zenészek s működési körében egyiránt művelője a hazai és a külföldi zene-irodalomnak. Jelenlegi elnöke: Dr. Hincz György, ki ép oly lelkes műbarát, mint erélyes és buzgó egyleti elnök; karmestere: Gunesch Károly, szakavatott, művelt zenész és erélyes karmester. Kolozsvár — írja a fennebb említett lap — általában büszke lehet kitűnő két dalegyletére, mert a minő a „Kolozsvári Dalkör” és „Hilária dalegylet”, olyakkal kevés város dicőkedhetik.

— Műkedvelőink várvavart második szereplése csakugyan nem fog elmaradni, s a szép hívei ismét élvezhetik az előadás sikerét. A mára jelzett műkedvelői előadás jövő péntekre halasztottat, főképen azért, mert a műkedvelői estély programmjában változás és pedig igen érdekes változás történt. Az előadásod darab, derék zene-conservatoriumunk javá, és Souppé „Nőnveldője” lesz s a szép siker, mely első előadását kísérté, a műpártoló közönség körében nyilvánult azon ohaj, hogy e darab ismét előadások, a rendezőseget arra ösztönözték, hogy az estély is méltó legyen elődéhez. Ép azért, az operettben előforduló hangversenyzés helyett ezuttal Müller Hugó „Váróteremben” című 1 felvonásos igen ügyes kis vigjátéka fog a műkedvelők által előadatni, mi bizonytal csak fokozni fogja mind az est érdekét, mind a közönség pártfogását.

— K. Blásini Domokos, a kolozsvári Dalkör elnöke, egy pompás selyem-lobogót ajándékozott az egyletnek. A díszes arany himzűű zászlószalagot városunk szép hölgyei készítettik. A drága emlékjajdok ünnepélyes fölavatása az augusztus végével tartandó dalárűnnepegy alkalmával történik, mely valóban egyik fontos mozzanását fogja képezni a nemzeti művésű ünnepűlynek.

— Ábrányi Kornél urnak a kolozsvári hölgyekhez egy pályadij kitűzése tárgyában intézett lelkes felhívása élénk viszhangra talált Kolozsvár hölgyeinél, minek folytán a pályadij kérdése már meg-

*) Méltányosnak tartjuk ugyan e „válasz” közreadását, de jobb szeretűk volna, a tanár ur érdekeben, ha kissé több megfontolással készűlt volna. mert az a felfogás, melyet a tanár ur a közűgyek terén szereplők felett gyakorolűtő kritika fölű táplál, a próbát sehoggy ki nem állja. Az anonymitás jelentőségét sem helyesen fogja fel a tanár ur, valamint az is sajátoságos fényt derít magatartására, hogy — állításá szerént — méltó hibáztatásat csak most, utólag hangoztatja, a midőn minden elfogulatlan szemében a bosszú színében tűnik föl. Különbén feleljen mindenki magáért.

Szerk.

oldottnak tekinthető, még pedig, mint halljuk, egy értékes díszszerleg alakjában.

— A helybelli állami tanítóképezdében tartandó tanképesítési (felső nép és polgári iskolai, valamint elemi) vizsgálatokról, ugy szintén a tanítóképezdében belépni kívánók ielvételének feltételeiről szűlő értesítésre (l. a hirdetések között) figyelmeztetűk a t. ez. érdekletteket.

— Kemény Simon, az életét Hunyadiért felűldozott hős sirja miatt emel panaszt valaki a „Főv. Lapok”-ban. Gyulaféhevárról azért ment Gáldra, hogy a hőt fedő hantokat fölkeresse. Történet-írók szerént: Kemény Simont a gáldi kastély előtt temették el s sirja még egypár évtizede látható vala. A kastély ura most is a hős családjából való: báró Kemény László; de ez nem lévén honn, a kastély legőregebb cselédje nem bírta megmutatni utazónknak a pontot, hol az őnfelűldozás ama ritka példaképe piheni őrk álmat, kit a költők annyiszor énekeltek s a ki a történet legdicősb megvilágításában áll az utódok előtt. Utazónk azért emliti csalódását, hogy iaditványozhassa e kogyetes hely megjelölését, legalább egy igen egyszerű emlékövel.

— A peti férfi dalegylet, mely nem igen lelkesedik a magyar trikolor dalaiért, a következő lakonikus, de annál többet kifjező sorokkal válaszolt az orsz. magyar daláregyesűlet központi igazgató választmány elnökűségének: Válaszolok becses megbízására, a f. év Aug. 27 — 30 án Kolozsvárt tartandó dalár-űnnepegyre legjobb köz netűnkét monljuk azon jelentéssel, hogy abban résztvenni hajlandók nem vagyunk”. Választmányi meghagyás folytán; Guttmann Adám, elnök. Fellser József, titkár.

— Meghívás. A hunyad-zarándmegyei és szászvároszoki néptanító egylet f. évi aug. hó 3 án d. e. 9 órakor Déván a tanítóképezde helyiségében közgyűlést tart. Ezen gyűlésre a nevezett egylet tagjai tisztelettel meghivatnak. A gyűlés főtárgyai: 1.) A Deák-féle antropolopiai minták bemutatása; 2.) A választmány a munka gyűlések (járás körök) ügyébeni javaslatot bemutatja. 3.) Az egylet népesedése s az eddigelő nagyobb tevékenység kifjítése f. l. tanácskozás; 4.) A meter mértékek gyakorlati ismertetése. 5.) Előleges eszmecserék, az országos tanítógyűlés előtt. Az előterjesztéseket a választmány megbízottai teszik. Déva, júl. 12. 1874. Elnöki megbízásból: A d o r j á n M i k l ó s, egyleti jegyző.

— Az ország legrégűbb háza, mint írják, a szász földön van, egy Nagy-Szeben melleti taluban, melyet lakói „Gröszau” nak hívnak. A bányai országútál, jobb kézre, az evangélikusok temploma mellett egy zugban áll ez épűlet, előfalán az 1030-diki évszámmal. No de tudjuk, hogy a régűségekben a numerusok sokszor megcsalják a laikust, megismerűtk azt az anekdotát is, mely szerént az egyszerű ember az árvi magasságot jelző táblát az ezes alá vakoltatta, miután alacsonyabb helyen bántották. Az említett régi házsal az a hagyomány is van kapcsolatban, hogy azt az első szász bevándorlók építették volna.

— Könyvszemle. A szűllészet, borászat és pinczegazdálkodás köréből következő magyar és német jeles művek kaphatók folytonosan Stein János könyvkereskedésben Kolozsvárt: Balázsházy, a pinczegazdászatról, borkereskedésről, vagyis a magy. és erd. országai boroknak sajtáságaihoz alkalmazott kezeléséről. 1 frt. — Báthy, koronás szűllőmívelés, az erdélyi gazd. egyt. költségén, ábrákkal. 30 kr. Gr. Bethlen, szűllőmívelés és borászat körűli tapasztalások 50 kr. Girókuti, A kertészgazda, gazdas. kertészeti, szűllészeti és borászati szaklap, egész évre 6 frt. — Dr. Entz, borászati utazása Franciaországban 50 kr. — Dr. Entz, A szűllészet és borászat Erdélyb n. 1 frt. — Dr. Entz, Magyarország borászata 1 frt. — Gyűrki, borászati szótár, betűrendben kellő magyarázattal ellátva. 80 kr. — Báró Kemény, a szűllőépítés gyakorlati módja 30 kr. — Neubauer, A bor vagytana. 1 frt. — Dr. Perlaki, népszerű borászati kézikönyv, a földmívelésügyi ministerium által jutalmazott pályamunka, fametszetekkel 50 kr. — Dr. Perlaki, népszerű szűllészeti és borászati kézikönyv, számos fametszűvűnyel. 1 frt. 50 kr. — Dr. Perlaki, az okszerű borkeresztetés és kezelés módja 80 kr. — Dr. Schwarzer, borvegytan a hazai viszonyokra való tekintettel, 36 kr. — Szabó, okszerű borkeszűzés hegyaljai kézikönyve. 1 frt. 20 kr. — Tersánczy, szűllészeti és borászati titkok gyűjteménye 10 ábrával. 60 kr. — Tersánczy, a jobb szűllőmívelés, borkeszűzés és pinczegazdálkodás könyve. 117 ábrával. 3 frt. — Babo, der Weinbau nach der Reihenfølge der Arbeiten. 3 frt 60 kr. — Dr. Bersch, die Krankheiten des Weines, mit 30 Photogr. Tafeln und 10 Holzschnitten frt. 10. — Bayse, Kellerwirtschaft für Weinhandler und Weinwirthe 80 kr. — Bayse, Kellerbüchlein des Weinwirthes unserer Zeit. Mit Holzschnitten 80 kr. — Doehmal, Kathekismus des Weinbaues. Mit 36 Holzschnitten 60 kr. — Funk, der Weinbau von Ofen und dessen Umgebung. 40 kr. — Hamm, Das Weinbuch. Der Wein, dessen Behandlung, sein Werden und Wesen, Mit 40 Abbildungen. Gebunden fl. 6. — Hallenthal's Hilfsbuch für Weinbesitzer und Weinbändler oder der vollkommene Weinkelnermeister. Neunte Auflage. Mit 58 Holzschnitten. 2 fl. 50 kr. —

Felclős szerkesztő: Szász Róla

Hivatalos.

Sz. 1743. — 1874.

árval.

Árverezési hirdetmény.

Alóírt árvaizék által ezennel közhírré tétetik, miszerint a Hatfaludi Ferencz kiskoru árval tulajdonát képező, Aranykúton lévő 83 hold szántó, 11 1/2 hold kaszáló, 1/2 hold legelő, Szopor községében lévő 19 hold szántóból álló tagosított birtokuk, az ezekhez tartozó lakbazzal és gazdasági épületekkel együtt, ugyiszintén 21 nap arányosított korcsomajoguk 3 egymásután következő évekre 1875-dik évi Szentgyörgy napitól kezdődőleg, a legőbbet ígérőnek, az alóírt árvaizéknél helyt Kolozsvárt folyó évi július-hó 27-dik napján d. e. 10 órakor nyilvános árverezés útján haszonbérbe fog adatni.

Kiküldési árul 400 frt. o. é. határozatván.

Az árverezési feltételek alóírt árvaizéknél, a hivatalos órákban megtekinthetők. Kolozs megye árvaizékének Kolozsvárt, 1874. június 18 án tartott üléséből.

Sz. 1197. 1874.

(250)

(1—3)

Pályázati hirdetmény.

Tordamegye torozskói járásában rendszeresített két kö-jegyzői u. m. torozskó-szent-györgyi és podásai állomásra ezennel pályázat nyitattik.

Ezen kö-jegyzői állomásokkal 400 frt. o. é. évi fizetés, küldöncz illeték, irodai átalány és szabad lakás van összekötve.

Pályázni kívánók az 1871-diki XVIII-ik t. cz. értelmében kellőleg felszerelt nyomdornyait, melybe ezen megye szigorú bizottságától nyert bizonyítvány nyal is ellátva legyenek, jelen év augusztus 31-ig alóírt szolgabíróhoz bead-hatják.

Nevezett kö-jegyzői állomások, azon időtől kezdve választás útján fognak betölteni.

A járási szolgabírótól.

Torozskón, 1874. június 30-kán.

RÁCZ SÁMSON, szolgabíró.

481. Sz.

(247)

(2—3)

Hirdetmény.

A nagybányai m. kir. gazd. hivatal részéről közzé tétetik, miszerint a kapnik, ferenczelyi és Szirimbuly vidéki, bajfalusi koresmák, földőház és malom 3. vagy 6 évre f. é. augusztus-hó 7 kén d. e. 9 órakor a hivatal irodájában zárt írás-beli titkos ajánlatok benyújtása mellett második árverés útján haszonbérbe fognak adatni.

Az ezen bérletre vonatkozó árverési és szerződési feltételek a nagybányai, kapnik és oláhláposi uradalmi hivataloknál, jó eleve megtekinthetők.

Nagybányai gazd. hivatal, 1874. július 8-kán:

583. Sz.-hoz.

(248)

(2—3)

Arlejtési hirdetmény!

A m. kir. és társ. verespatak- orlai altárnához szükségelt 60 mázsa kétszer finomított repce olajnak folyó évi **september 15-ig** eszközözendő szállításra ezen-nel pályázat nyitattik.

Vállalkozni kívánók felhivatnak ezen szállításra vonatkozó ajánlataikat folyó évi **augusztus 14-ig**, az alóírt m. kir. bányahivatalhoz beküldeni.

M. kir. bányahivatal.

Abrudbányán, 1874. július-hó 10 kén.

Nem hivatalos.

(238)

(2—3)

Pályázati hirdetés.

A kolozsvári állami **tanító képezdében** az 1874. tanév kezdetével az I. osztályba felvételtnek olyan egészséges fiú növendékek, kik 15 évet betöltöttek, az anyanyelvben, történelemben, számtanban anyoyi ismerettel bírnak, menyinyit a gymnasiumok, reál- és polgári tanodák 4 alsó osztályában tanítanak. A képzettisé-get rendes isk. bizonyítvánnyal kell igazolni, ennek hiányában felvételi vizsga által.

A szegény, jögykezelte és jó magavi-elelt növendékek köztartási átalány (kosztipénz) segéd-lemben részesíthetnek. Mindenik felvett növendék szállítás-pénzt kap.

A folyamodások f. évi **september 20 napjáig** alóírt jegyzőhöz beadar-dók következő okmányokkal: 1) Keresztlevél. 2) Orvosi bizonyítvány. 3) Iskolai bi-zonyítvány. 4) szegénységi bizonyítvány azoktól, kik köztartási átalányt (kosztipénz) kérnek.

Kolozsvárt, július 6-kán, 1874.

KOVÁCSI ANTAL, az ig. tanács jegyzője.

(239)

(2—3)

A **tanító képesítési** vizsgák a kolozsvári állami ké-pezdékben f. évi szeptember hóban a kö elkező renddel fognak megtartatni:

A) A felsőbb nép- és polgári iskolai tanítói képesítési vizsgák szeptember 21, 22 és 23. napjain a tanító képezdében.

Az ily vizsgát állami szándékozók felhivatnak, hogy ez iránti kérelmeiket a vizsga első napja előtt legalább 14 nappal tanfelügyelő mlgos Kethely József urhoz adják bé. A folyamodványhoz melléklendő: 1) Keresztlevél. 2) Eddig folytatott ta-nítói pályáról és erkölcsi magaviseletéről szóló bizonyítvány. 3) Tanítói oklevél, vagy ennek hiányában gymnasiumi, reál- vagy polgári iskolai bizonyítvány.

B) A népiskolai tanítói képesítési vizsgák:

a) A tanítónő képezdében f. évi október 5, 6 és 7. napjain.

b) A tanító képezdében f. évi október 8, 9 és 10. napjain.

A vizsgára becsajátítás iránti folyamodványok a vizsgák megkezdése előtt legalább 14 nappal beadandók tanfelügyelő mlgos Kethely József urhoz, kö-érkező melléklétekkel: 1) Keresztlevél. 2) Bizonyítvány a képezdei tanfolyam kelő siker-rel történt bevégező-éről. 3) Eddig folytatott tanítói pályáról és erkölcsi magaviselet-ről szóló bizonyítvá-y, különösen olyan már ko-ábban alkalmazott néptanítókra és tanítóknak e névze, kik az 1868. évi XXXVIII. törvény 133. cikkelye értelmében képesítési vizsgát szándékoznak, vagy kötele-eek tenni.

A kolozsv. állami képezdek igazgató tanácsának megbízásából.

Kolozsvárt, július 6-kán, 1874.

KOVÁCSI ANTAL, az ig. tanács jegyzője.

(59)

(12—12)

Vizsgálatok meg mindent, s tartásat meg a jót!

Számtalan esetben jónak bizonyult s orvosi tekintélyek és magánosok által kiü-eztetett gyógyszer.

Dr. Miller mohnövény-nedve.

Leghatásos szer köhögés, mellhurut, nátha, nyálkásság, rekedtség, kezdődő tüdővész, tovább: gyermekek számárhurutja ellen; ezer meg ezer eset-ben bebizonyítva. — Egy üvegtégely ára pecsét és használati utasítással 3 nyelven 50 kr.

Miller óvbalzsama görcsök ellen.

Törvényes vegytani-elemzés szerint 1868. április 8-ától a növényország leghasznosabb nemeiből a legzorgalmasabban készítve, erősítő és üdítő hatású, fogva mesz-zire kikü-löleg iserve a gyomor és végbél nyálkássága, emésztés hiány, gyomor-gyengeség, görcsös gyomorbaj, vérhas, puffadás és köhögéskajdalmak ellen. Ezekivül leghatásos szer hasznos és kimerítő be-érsegek ellen. Ere-dei, horenykypakkal, pecsét és használati utasítással 3 nyelven üveg ára 1 frt 50 kr. Egy kisebb üveg 80 kr.

Vadói ni ő-igben kapható Kolozsvárt Binder K. gyógyszerő-znől; Ezen kivül kapható még Aradon: Tonnos és N. S. Prime-nál, Százvaroson: Kükérdnél, Baró hon: Lelitzkynél, Bezterezén: Kép F.-nél, K-Fehérvárt: Fröhlichnél, Czik-Szeredában: Leichnél, D-zen: Kr-mérnél, Fogarásban: St-jburgnál, Gy. Ditróban: Zath-nárnál, Gy. S-ent-Miklósán: Fröhlichnél, N-Szebenbe: Reitenberger F.-nél, K-zi: Váshelvet: Lu-át-ál, M-Vá-án-lyt: Buchenél, M-dgyesen: Hienzél, Szamosújvárt: Csuszánál, Temesvárt: Gaszner lottó gyűjtőjében, Seg-e-várt: Teutschnél, Sz-Sz: Györ-g-ön: Csutag és társánál, Sz-Répenben: Dietrichnél, Brassóban: Jekelius F., Sennar F., Engler F., Galtz G., Duschein J., Mauts T., Popovits G., Száva G. uraknál.

Vegyműhely és központi rakár Brassóban Miller Gyula gyógyszerő-znől.

Használati utasítás mindegyik szerhez három nyelven.

Görscök elleni óvbalzsam. Nagy üveg 1.50, kis üveg 80kr.

(216)

Az idő pénz!

(4—6)

1000 darab fehérneműt egy óra alatt meg lehet jegyezni az elpusztíthatatlan s kitörölhetlen **JEGYZŐ-TINTÁVAL.**

Egy kis üveg kitörölhetlen jegyző-tinta

Fritsch F.-fele **zsiros festék** fehérneműk jegyzésére egy üveg ára 35 kr. Az ehhez megkivántató **jegyző bélyeg monogrammal** ellátva — darabja 70 kr. általam meg-zerezhető.

Levél-ragaszkok.

1000 darab arany-nomattal	2 frt 60 kr.
minden további ezer	2 frt — kr.
1000 darab piros dombornyomattal	3 frt 20 kr.
minden további ezer	2 frt 20 kr.
1000 darab két színű dombornyomattal	4 frt 60 kr.
minden további ezer	3 frt 20 kr.
10-101 20,000-ig aránylag még jutányosabb.	

Egy érdekes tolltartó.

Midőn III-dik Napoleon császár „Julius Cäsar-ját” írta, rendelte, hogy számára a leggye-sebb repész által előadása szerint olya-n tollnyelet ké-zíttessenek, hogy általa a gyakori tollbe-mártás s egyáltalán minden más író zer fölöslegessé tétessék. A rendelet teljesítet-tett és peng a leg-fényesebb eredménnyel, mert már egy hét múlva bemutatott a tolltartó ö tets-gének. Rocke Gilbert ur még tellesen javította ez eszmét, s 60 Napoleon aranyint juttalmazott művéért, mely minden várakozást meghaladt csészerszerűsége névze. E tolltartó alakja elepaus s minden kézhez alkalmas s ezért mindenkinek, különösen kereskedők, hivatalnokok, orvosok, tanulók és utazók számára ajánlható.

Darabja 1 frt 20 kr.

Száraz- másoló-tenta,

melynél a papir megnedvesítése felesleges, egy kis üveg 35 kr.

Az írásra száraz másoló papir fektetik s azon kézzel esimitauk, zép tiszta másolat az e-dmény.

Megérkezett

a régen várt és általános elismerésben részesült **amerikai pecsét-tisztító.**

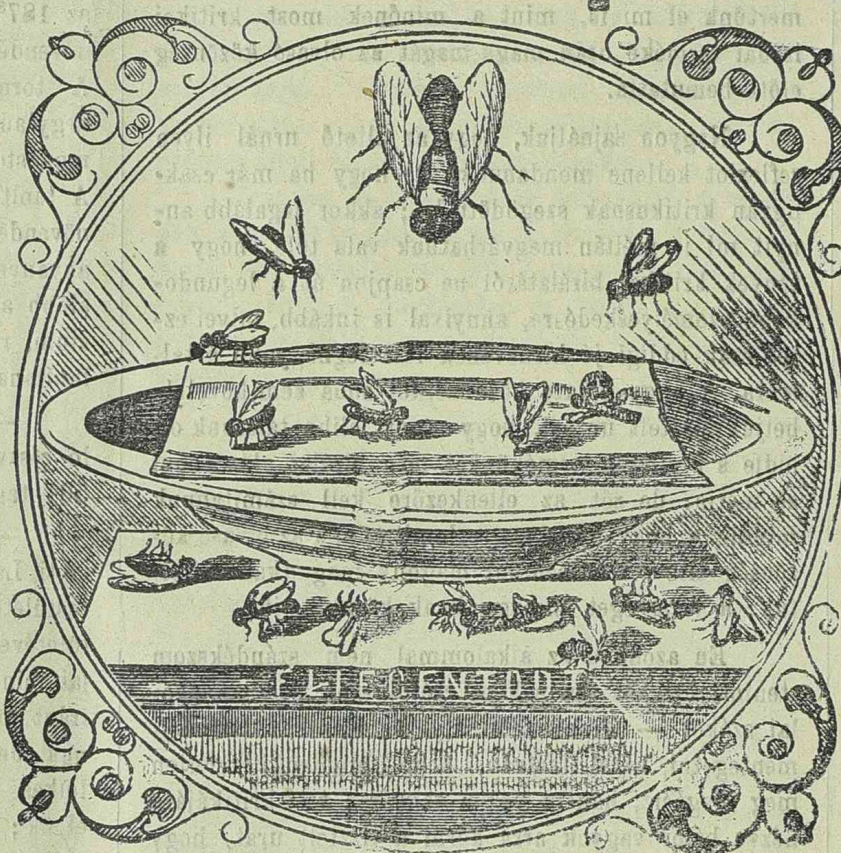
Kitűnő jó-ságu szer, melylyel néhány perc alatt mindennemű zsír, olaj, szurok, fagygyu, vaj, viasz, kocsi-kenőcs, olajos-festék, hajkenő és izzadáság által **bármily kelmében**, a ruhában, se-lyemszalagban, bársonyban, kegyű-ben, butorkokban, szobakárpitokban, aczélmetszetekben okozott pe-csétet ki lehet tisztítani. **Ára egy üvegnek csak 35 kr.**

Stein János papir-kereskedésében Kolozsvárt.

Hallatlan olcsó!!!

(és kitűnő jó minőségű)

LÉGY-PAPIR

1 kötés 480 iv 2 frt 50 kr.
1 könyv 24 iv — 15 "

Valódi angol pergament papírok

(üvegek bekötésére.)

Daczára a papir, ugy az ehhez k-vántató vegy-re-zek árai még folyvást emelkedő irányt tanusíta-nak, még is azon keelmes helyzetbe jutottam, hogy az árákat az előbbi évvel szembe tetemesen lejebb szállítás, s ez által hiszem, hogy minden ez irányban versenyt túlszárnyaltam.

1 kötés 480 iv	19 frt 20 kr.
1/2 kötés 240 iv	9 frt 80 kr.
1/4 kötés 120 iv	5 frt — kr.
1 könyv 24 iv	1 frt 20 kr.
1 iv	— frt 8 kr.

Stein János papirkereskedése nagyban és kicsinyben Kolozsvárt főtér 2-dik szám.

Legujabban megjelentek és

Stein János erd. muzeum egyl. könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

Egyházi beszédek.

Irta Fejes István, sátoralja-ujhelyi ref. lelkész. Első füzet. Ára 2 frt.

Imakönyv templomi használatra.

Irta Albert János, tordai unit. lelkész. Ára füzve 1 frt 80 kr.
Kötve 2 frt 10 kr.

Néhai **VADAS JÓZSEF** kolozsvári első pap és nyugalmazott esperes **egyházi beszédei.**

Kiadták: Nagy Péter, erd. evang. ref. püspök,
Szász Gerő, ev. ref. első pap és esperes,
Szász Domokos, ev. ref. második pap és egyh. jegyző.
Első füzet. Ára 1 frt 20 kr.

Egyházi beszédek.

Irta Sziládi János, bajai reform. lelkész. Első füzet. Ára 1 frt 60 kr.

Egyházi szent beszédek.

Melyeket különféle alkalomra irt és mondott Péterfi Sándor, hévizi lelkész. Öt füzet. (A VI-dik füzet sajtó alatt.) Ára egy-egy füzetnek 1 frt.

Halotti bucsuztatók.

Aikalmakra, irta Balogh József. Ára 70 kr.

A halál játéka. I.

A KISÉRTET.

Társadalmi regény a jelen korból. Irta Féval Pál. Francziából fordította

Mástonffy Frigyes. I. III. Ára 3 frt.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdászánál az ev. ref. tanoda betűivel Kolozsvárt.

Ugyan csak

Stein János kereskedésében kaphatók:

Kastély és Hámor.

Regény.

Ponson du Terrail után francziából fordítva.

Ára 2 kötetnek 2 frt.

CHOPIN,

Liszt Ferencz után

francziából

Gróf Vass Ottilia. Ára 1 frt 60 kr.

BESZÉLYEK,

német, francia és angol eredeti után fordították többen. Ára 1 frt.

Egy kép a forradalomból.

Elbeszélés. Irta Bolgár Kálmán. Ára 1 frt.

A komédia elmélete.

A Kisfaludy-társaság által jutalmazott pályamunka.

Irta Névly László. Ára 1 frt.

A vadember halála.

Regény.

Ponson du Terrail után francziából fordítva.

Ára 4 kötetnek 4 frt.

Három nemzedék.

Széchenyi és Vörösmarty, Kossuth és Petőfi, Deák és Arany. Ára 60 kr.

ROBIN HOOD.

Irta James György, fordította Petőfi Sándor.

Ára füzve 1 frt 50 kr.

Kötve 2 frt 20 kr.

Az arany ember.

Regény 5 kötetben. Irta Jókai Mór. Ára 5 frt.

A kórisme

megállapítására szükséges vizsgálati módszerek.

Irta ij. Purjesz Zsigmond.

Ára 1 frt 20 kr.

Huszonöt év után.

Tóth Kálmán válogatott költemé-nyei. 2 kötet. Pompás díszkötésben. Ára 3 frt 20 kr.

A törvénytörési orvostudo-mány gyakorlati kézikönyve, különös tekintettel a legujabb szabályrendeletekre,

orvosok, jogtudók és tanulók számára.

Irta dr. GROSZ LAJOS,

az országos közegészségi tanács rendes tagja és jegyzője; m. k. államvasúti igazgató főorvos; egyetemi m. tanár; a budapesti kir. orvos-egylet, a m. k. természettud. társulat, a bécsi cs. kir. állat-növénytan, az alsórajnai természet-orvostani, a német törvénytörési lélek-tani tudományos egyletek tagja.

Ára 3 frt 60 kr.

Kapható Stein János

Subscriptions-Einladung auf die Dritte Auflage

360 Bildertafeln und Karten.

Heftausgabe: 240 wöchentliche Lieferungen à 3 Sgr.

Bandausgabe: 30 broch. Heftbände à 1 Thlr. 10 Sgr.

15 Leinwandbände à 3 - 10 -

15 Halbfachbände à 3 - 10 -

Bibliographisches Institut in Leipzig

(489)

(6—*)

A Laititz-féle gyárban Remened Thüringi-ban ké-szül erdei gápost ter-mékek (ábravások, talpak, derékkó ok varák, készületek, sat.) melyek több mint 20 év óta bizonyított czészerszerűek.

Csúz- és kőszvény sat. — ill. orvosiilag is ajánlt-tanak és rendeltetnek s a bécsi

kiállításán elismerő okmányt nyertek, valódi minő-ségben egy dül:

Teutsch J. B.-nél Segesvárt kaphatók.

Vidéki megrendeléseket utánvét mel-lett pontosan és gyorsan teljesít.

Teutsch J. B. Segesvárt.